

ĐẠI SỨ TẾ KIẾN QUỐC

Sinh ngày: 5.10.1945

Nơi sinh: Tỉnh Hà Bắc, Trung Quốc

Quốc tịch: Trung Quốc

Điện thoại: 0086-10-67698951

Quá trình công tác:

- 1973: Công tác tại Bộ Ngoại giao Trung Quốc.
- 1974 - 1976: Học tại Khoa Tiếng Việt, Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội.
- 1976 - 2000: Phó phòng, Trưởng phòng, Tham tán Vụ châu Á (Bộ Ngoại giao Trung Quốc); Tuỳ viên, Bí thư thứ ba, Bí thư thứ hai, Tham tán chính trị

Đại sứ quán Trung Quốc tại Việt Nam.

- 7.2000 - 2.2006: Đại sứ đặc mệnh toàn quyền nước CHND Trung Hoa tại nước CHXHCN Việt Nam.

Những đóng góp chủ yếu:

Đã có nhiều nỗ lực, đóng góp vào việc tăng cường quan hệ hữu nghị, hợp tác toàn diện giữa hai Đảng, hai nước Việt Nam - Trung Quốc. Tích cực tham gia nhiều hoạt động của các trường đại học nói chung, Đại học Quốc gia Hà Nội nói riêng.

Các phần thưởng do Việt Nam trao tặng:

Huân chương hữu nghị do nước CHXHCN Việt Nam trao tặng, Kỷ niệm chương Vì sự nghiệp giáo dục - đào tạo, Kỷ niệm chương Vì sự nghiệp đại đoàn kết dân tộc, Kỷ niệm chương Vì sự nghiệp văn hóa - thông tin, Kỷ niệm chương ngành Xây dựng, Kỷ niệm chương Vì sự phát triển công nghiệp Việt Nam, Kỷ niệm chương Vì sự nghiệp phát triển thể dục - thể thao, Kỷ niệm chương Vì hoà bình hữu nghị giữa các dân tộc, Kỷ niệm chương Vì thế hệ trẻ, Kỷ niệm chương Vì sự nghiệp xây dựng và phát triển Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh, Kỷ niệm chương Vì sự nghiệp chăm sóc và phát huy người cao tuổi VN.

VỊ SỨ GIẢ CỦA TÌNH HỮU NGHỊ VIỆT - TRUNG

Khi nhắc tới những vị đại sứ nước Cộng hoà nhân dân Trung Hoa tại Việt Nam - sứ giả, cầu nối của tình hữu nghị giữa hai nước Việt Nam và Trung Hoa, chúng ta thường nghĩ tới Đại sứ đặc mệnh toàn quyền Tề Kiến Quốc, một người có thâm niên 17 năm gắn bó với Việt Nam đã để lại trong lòng nhiều người dân Việt Nam những tình cảm thân thiết và trân trọng.

Đại sứ đặc mệnh toàn quyền nước Cộng hoà nhân dân Trung Hoa tại Việt Nam Tề Kiến Quốc sinh ngày 5.10.1945, tại tỉnh Hà Bắc (Trung Quốc). Năm 1969, ông tốt nghiệp Học viện Ngoại ngữ Bắc Kinh (nay là Đại học Ngoại ngữ Bắc Kinh). Năm 1973, ông công tác tại Bộ Ngoại giao nước CHND Trung Hoa. Từ tháng 9.1974 đến tháng 1.1976, ông được Bộ Ngoại giao Trung Quốc cử sang Việt Nam học tại Khoa Tiếng Việt của Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội (nay là Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn thuộc ĐHQGHN). Hồi đó, Chủ nhiệm khoa là GS.TS Hoàng Trọng Phiến. Thời gian ông học tập tại Việt Nam cũng là lúc Việt Nam đang bước ra khỏi cuộc chiến tranh chống Mỹ cứu nước, đất nước đứng trước muôn vàn khó khăn, nhưng đây chính là thời gian đã để lại trong nghiên cứu sinh Tề Kiến Quốc nói riêng, nghiên cứu sinh Trung Quốc nói chung, nhiều ấn tượng và kỷ niệm khó quên. Ông tâm sự: *"Các thầy, cô giáo Việt Nam đã dạy chúng tôi rất nhiệt tình. Tất cả những kiến thức, những kinh nghiệm mà tôi lĩnh hội được ở Khoa Tiếng Việt, Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội là nguồn tri thức vô giá đã giúp tôi hoàn thành công việc trong suốt cuộc đời làm công tác ngoại giao của mình"*.

Rời Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội, tính đến nay, ông đã có 17 năm sống và làm việc ở Việt Nam trên nhiều cương vị

khác nhau. Đặc biệt, vào tháng 7.2000, ông được bổ nhiệm làm Đại sứ đặc mệnh toàn quyền nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa tại Việt Nam.

Khi mới nhậm chức Đại sứ tại Việt Nam, trong một cuộc trao đổi với phóng viên báo Quốc tế, Đại sứ Tề Kiến Quốc tâm sự: *"Cuộc đời ngoại giao hơn một phần tư thế kỷ gắn bó với sự nghiệp hữu hảo Việt - Trung đã để lại nhiều cảm tưởng sâu sắc trong tôi, cảm tưởng bao trùm nhất là: láng giềng hữu nghị luôn luôn là dòng chảy chính trong suốt quá trình phát triển của quan hệ Việt - Trung hơn nửa thế kỷ vừa qua kể từ khi hai nước chính thức thiết lập quan hệ ngoại giao vào ngày 18.1.1950. Hiện tượng "mây đen lớn vờn trên không" chỉ là tạm thời, và tôi luôn ôm ấp một nước nguyện: hai dân tộc chúng ta hãy cùng nhau bỏ lại sau lưng ký ức "mây đen" để bầu trời quan hệ Việt - Trung mãi mãi tươi sáng trong xanh. Điều vô cùng quan trọng là nên xuất phát từ tinh thần đại cục "đứng trên đỉnh cao nhìn xuống, các núi dưới chân đều nhỏ" để xử lý tốt những vấn đề cụ thể trong quan hệ hai nước, thúc đẩy quan hệ này phát triển lên một tầm cao mới, không những phù hợp với lợi ích căn bản của hai nước Việt - Trung, mà còn có lợi cho việc giữ gìn hoà bình, ổn định và phát triển của khu vực cũng như trên thế giới.*

Tôi rất hân hạnh được bổ nhiệm làm Đại sứ Trung Quốc tại Việt Nam vào lúc quan hệ hai nước phát triển tốt đẹp như ngày nay trong thời điểm giao thoa thế kỷ... Tôi sẽ dốc hết sức mình phối hợp chặt chẽ với phía Việt Nam, bằng nhiều việc làm cụ thể và thiết thực, góp phần mở ra một cục diện mới cho sự phát triển của quan hệ hai Đảng, hai nước, thúc đẩy quan hệ giao lưu hợp tác trong tất cả các lĩnh vực chính trị, kinh tế, thương mại, khoa học - kỹ thuật, văn hoá giáo dục.... không ngừng đi vào chiều sâu."

Và ông đã làm được điều mà ông hằng tâm nguyện: đóng góp tích cực vào việc tăng cường quan hệ hữu nghị, hợp tác toàn diện giữa hai Đảng, hai nước Việt Nam - Trung Quốc.

Trong hơn 5 năm, tuân thủ nguyên tắc 16 chữ vàng *"láng giềng hữu nghị, hợp tác toàn diện, ổn định lâu dài, hướng tới tương lai"*, với sự cố gắng của cả hai bên, trong đó có một phần tác động không nhỏ của Đại sứ Tề Kiến Quốc, quan hệ hợp tác

hữu nghị giữa hai nước Việt Nam - Trung Quốc đã thực sự bước vào một giai đoạn phát triển mới. Điều đó được thể hiện ở các lĩnh vực chính trị, kinh tế, văn hóa, giáo dục v.v. đều không ngừng phát triển cả về chiều rộng lẫn chiều sâu. Trong giai đoạn từ tháng 7.2000 đến tháng 2.2006, nhiều sự kiện quan trọng trong quan hệ hai nước Việt - Trung đã gắn liền với tên tuổi của Đại sứ Tề Kiến Quốc.

Quan hệ chính trị không ngừng củng cố và phát triển, sự tin cậy lẫn nhau giữa hai bên được tăng cường rõ rệt. Trong nhiệm kỳ công tác 5 năm qua, Đại sứ đã tích cực chuẩn bị và tham gia đón tiếp nhiều đoàn lãnh đạo cấp cao hai nước thăm viếng lẫn nhau; có nhiều nỗ lực trong việc đàm phán và thực hiện các hiệp định, thỏa thuận hợp tác giữa hai nước; thúc đẩy quan hệ hai Đảng, hai nước phát triển đáp ứng những lợi ích căn bản thiết thực của nhân dân hai nước, đồng thời góp phần vì hòa bình, hữu nghị, hợp tác, phát triển ở khu vực và trên thế giới. Theo đánh giá của Bộ trưởng Bộ Ngoại giao Việt Nam Nguyễn Dy Niên, 5 năm vừa qua là thời kỳ có chuyến thăm của lãnh đạo cấp cao nhiều nhất. Đảng Cộng sản Việt Nam và Đảng Cộng sản Trung Quốc đã tổ chức thành công nhiều hội thảo lý luận, các bộ then chốt như Bộ Ngoại giao, Bộ Quốc phòng, Bộ Công an hai nước đã lần lượt thiết lập cơ chế hợp tác, phương châm 16 chữ và tinh thần 4 tốt "*láng giềng tốt, bạn bè tốt, đồng chí tốt, đối tác tốt*" từng bước được thực hiện.

Quan hệ hợp tác kinh tế thương mại giữa hai nước đã có bước đột phá lớn, kim ngạch buôn bán hai chiều đã tăng gấp 6 đến 7 lần. Trung Quốc đã trở thành bạn hàng lớn nhất của Việt Nam trong 2 năm liên (2004, 2005). Những dự án viện trợ đã có hiệu quả kinh tế - xã hội rõ rệt, đặc biệt là dự án cải tạo kỹ thuật nhà máy Gang thép Thái Nguyên và nhà máy Phân đạm Bắc Giang đã chuyển lỗ thành lãi, nhà máy nhiệt điện Cao Ngạn đã chạy thử thành công. Các dự án hợp tác kinh tế lớn cũng có tiến triển đột phá, một số dự án đã được khởi công xây dựng, công ty hai bên cũng đã ký kết bản ghi nhớ về dự án hợp tác lớn nhất bôxít nhôm ở Đắk Nông.

Việc giải quyết vấn đề biên giới lãnh thổ đã có tiến triển đột phá. Hiệp ước biên giới trên đất liền giữa hai nước được ký kết,

tạo cơ sở vững chắc cho việc xây dựng đường biên giới Việt - Trung trở thành một đường biên giới hoà bình, hữu nghị và ổn định lâu dài, tiến một bước dài trong tiến trình giải quyết những vấn đề do lịch sử để lại. Hiệp định phân định Vịnh Bắc Bộ và Hiệp định hợp tác nghề cá ở Vịnh Bắc Bộ từng bước đi vào cuộc sống.

Sự hợp tác và giao lưu hữu nghị trong các lĩnh vực như văn hoá, giáo dục, khoa học kỹ thuật v.v. cũng ngày càng đi vào chiều sâu. Cách đây không lâu, hai nước đã tổ chức thành công "*Tuần văn hoá Việt Nam*" tại Trung Quốc và "*Tuần văn hoá Trung Quốc*" tại Việt Nam. Số lưu học sinh Việt Nam sang học tại Trung Quốc đã lên tới hơn 7.000 người, đứng thứ ba trên tất cả các lưu học sinh nước ngoài tại Trung Quốc.

Trong quá trình thúc đẩy quan hệ hai Đảng, hai nước Việt - Trung phát triển, Đại sứ Tề Kiến Quốc cũng hết sức quan tâm việc thúc đẩy sự giao lưu và hợp tác giữa Đại học Quốc gia Hà Nội với các trường đại học khác của Trung Quốc. Đặc biệt, với sáng kiến và sự nỗ lực của Đại sứ, trong chuyến thăm chính thức hữu nghị Việt Nam vào năm 2002, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Cộng hoà Nhân dân Trung Hoa Giang Trạch Dân đã đến thăm Đại học Quốc gia Hà Nội, gặp gỡ sinh viên Việt Nam và có bài phát biểu quan trọng.

Đại sứ Tề Kiến Quốc cũng luôn luôn dành sự quan tâm theo dõi và dành thời gian tham gia nhiều hoạt động của Đại học Quốc gia Hà Nội. Nhận lời mời của nguyên Hiệu trưởng Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, PGS.TS Phạm Xuân Hằng, Đại sứ Tề Kiến Quốc đã đến thăm trường, dự Lễ ra mắt Trung tâm Nghiên cứu Trung Quốc và có bài phát biểu quan trọng giới thiệu quan hệ hợp tác kinh tế thương mại giữa hai nước Việt - Trung. Và gần đây nhất là đến dự buổi Liên hoan chào mừng Quốc khánh Trung Quốc tại Đại học Quốc gia Hà Nội. Bên cạnh đó, mỗi năm, vào ngày kỷ niệm hai nước thiết lập quan hệ ngoại giao, hoặc ngày quốc khánh Trung Quốc, Đại sứ đều mời đại diện của Đại học Quốc gia Hà Nội tham dự chiêu đãi hoặc tới thăm Đại sứ quán.

Thông qua Hội hữu nghị Việt - Trung, Đại sứ Tề Kiến Quốc đã dành "*Quỹ Đại sứ*" để xây dựng phòng Trung Quốc học tại

hiều trường đại học ở Hà Nội, thành phố Hồ Chí Minh, Huế...; xây dựng trường học hoặc gửi tặng các trang thiết bị nghe nhìn cho các tỉnh Bắc Giang, Cao Bằng, Nghệ An, Lào Cai, Đồng Tháp v.v. Đặc biệt, với sáng kiến và sự nỗ lực của Đại sứ, Chính phủ Trung Quốc đã tặng cho nhân dân Việt Nam Cung hữu nghị Việt - Trung, công trình tượng trưng tuyệt vời cho quan hệ nhân dân hai nước.

Trước khi Đại sứ Tề Kiến Quốc kết thúc nhiệm kỳ công tác tại Việt Nam, Tổng Bí thư Nông Đức Mạnh, Chủ tịch nước Trần Đức Lương, Thủ tướng Chính phủ Phan Văn Khải, Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Văn An và nhiều đồng chí lãnh đạo khác của Đảng, Nhà nước và Chính phủ Việt Nam đã hội kiến đồng chí Tề Kiến Quốc, đánh giá cao đóng góp tích cực và quan trọng của đồng chí vào việc tăng cường quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa hai nước. Để ghi nhận sự đóng góp của đồng chí, Chủ tịch nước Trần Đức Lương đã ký quyết định trao tặng Huân chương Hữu nghị cho đồng chí Tề Kiến Quốc. Đây là danh hiệu cao quý của nhà nước Việt Nam dành cho các đơn vị và cá nhân nước ngoài có những đóng góp to lớn vào việc thúc đẩy tình hữu nghị và sự hợp tác với Việt Nam.

Tại buổi lễ trao tặng Huân chương Hữu nghị cho Đại sứ Tề Kiến Quốc, Bộ trưởng Bộ Ngoại giao Việt Nam Nguyễn Dy Niên đã đánh giá cao những đóng góp tích cực của Đại sứ Tề Kiến Quốc vào việc phát triển quan hệ hữu nghị và hợp tác toàn diện giữa hai Đảng, hai nước Việt - Trung. Bộ trưởng nhấn mạnh: *"Trong nhiệm kỳ này, với trọng trách là Đại sứ đặc mệnh toàn quyền nước CHND Trung Hoa, đồng chí Tề Kiến Quốc đã có nhiều nỗ lực, đóng góp xứng đáng vào việc tăng cường hợp tác toàn diện và sự tin cậy lẫn nhau giữa hai Đảng, hai nước. Đồng chí đã trực tiếp chuẩn bị và tham gia đón tiếp nhiều đoàn cấp cao hai nước thăm viếng lẫn nhau. Có thể nói chưa có nhiệm kỳ nào của đồng chí Đại sứ Trung Quốc tại Việt Nam lại có nhiều chuyến thăm của lãnh đạo cấp cao hai nước như nhiệm kỳ của đồng chí Tề Kiến Quốc trong 5 năm vừa qua... Đồng chí là vị đại sứ đã làm việc hết sức mình để vun đắp cho quan hệ hai nước Việt - Trung, là người bạn thân thiết của nhân dân Việt Nam..."*.

Ghi nhận những nỗ lực trong việc thúc đẩy quan hệ hợp tác giữa hai nước Việt - Trung trong thời gian qua, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, Bộ Công an, Bộ Công nghiệp, Bộ Xây dựng, Bộ Văn hoá Thông tin, Bộ Giáo dục và Đào tạo, Trung ương Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Liên hiệp các tổ chức hữu nghị Việt Nam và nhiều bộ, ngành khác đã trao tặng Đại sứ kỷ niệm chương. Trong buổi tiếp Đại sứ Tề Kiến Quốc trước khi ông kết thúc nhiệm kỳ công tác tại Việt Nam, Phó chủ tịch Quốc hội Việt Nam Trương Quang Được đã tặng ông 2 câu thơ thể hiện tình cảm của mình:

*"Anh về tôi chẳng cho về,
Khi mùa chim én nhất tề bay xa.*

*Bạn về lưu luyến lòng ta,
Việt Nam - Trung Quốc, bao la tình người".*

Đó cũng chính là tình cảm đặc biệt mà nhân dân Việt Nam dành cho Đại sứ Tề Kiến Quốc, vị đại sứ của tình hữu nghị Việt - Trung. Xin mượn lời của Bộ trưởng Bộ Ngoại giao Việt Nam Nguyễn Dy Niên để kết thúc bài viết này: *"Chúng tôi tin tưởng rằng, là người am hiểu Việt Nam, gần như cả cuộc đời công tác đã dành tâm huyết và công sức cho quan hệ Việt Nam - Trung Quốc, với tình cảm thân tình của mình, sau này, dù ở bất cứ cương vị công tác nào đồng chí Đại sứ sẽ tiếp tục có những đóng góp to lớn hơn nữa vun đắp cho quan hệ hữu nghị và hợp tác toàn diện giữa hai Đảng, hai nước chúng ta thực sự trở thành quan hệ 4 tốt". /.*

Lưu Mai Anh